

אגף תכנים, תוכניות,
הכשרה והשתלמויות

מגידים הגדה

ההפעלה לקוחה מתוך החוברת "עם ועולם"

אנו ממליצים ללמוד את ההגדה של פסח בסגנון הלימוד "בבית מדרש". בדרך זו נאפשר לכל משתתף להביע את דעתו ולהציג את הערותיו. על המנחה לתרום לדיון מהידע האישי שלו ולהציג מידע מהמקורות.

בחרנו לחלק את ההגדה לארבעה חלקים בהם באים לידי ביטוי ערכים שונים.

1. "הא לחמא עניא" – המסר המרכזי: הכנסת אורחים, נתינה ועזרה לזולת.
2. "מה נשתנה" ו"עבדים היינו" – הדגש על חובת האב להעביר את המסורת לבניו.
3. "מעשה ברבי אלעזר" הדגש על חשיבות הזיכרון ההיסטורי.
4. "ארבעת הבנים" – הדגש על חשיבות היחס האישי לכל ילד. "חנוך לילד על פי דרכו".

מטרות

- העמקת ההכרות עם ההגדה ועם תולדות עמינו המוצגים בה.
- הבהרת הערכים הגלומים בחג הפסח, כפי שהם באים לידי ביטוי בהגדה ובחינת מידת הרלוונטיות שלהם לחיינו כיום.

עזרים

תנ"ך, הגדה של פסח – לכל משתתף, דפי משימות (נספח).

שלב א' – במליאה

מבקשים מכל משתתף לספר בשניים שלושה משפטים על החלק האהוב עליו בליל הסדר.

שלב ב' – קבוצתי

מחלק את המליאה לקבוצות – כל קבוצה תעסוק בחלק אחר של ההגדה, על פי דפי המשימות שיחולקו לה (נספח).

שלב ג' – במליאה

דיווח נציגי הקבוצות. (במהלך הדיווח ירשום המנחה על גיליון גדול, על הלוח או בלוח שיתופי כדוגמת padlet את הערכים המרכזיים שהעלו נציגי הקבוצות).

שאלות לדין

- מה חשתם במהלך העבודה בקבוצות?
- מה התחדש לכם?
- אילו ערכים באו לידי ביטוי בקטעים השונים?
- איזה ערך תרצו לאמץ? מדוע?
- האם ערכים אלה רלוונטיים לחיינו כיום? במה? תנו דוגמאות.
- כיצד תוכלו לתת ביטוי לערך זה בחיי היום-יום?
- איזה רעיון/ ערך תירצו להביא/ לספר בליל הסדר במשפחה שלכם השנה?

נספח: דפי משימה

דף משימה לקבוצה מס' 1

- קראו את החלק הפותח של ההגדה – מהמילים "הא לחמא עניא" ועד "בני חורין".
 - ✓ מהם הערכים הבאים לידי ביטוי בקטע?
 - ✓ מהי הרלוונטיות של ערכים אלו לחיינו כיום?
 - ✓ "השנה כאן, בשנה הבאה – בארץ ישראל, השנה עבדים, בשנה הבאה – בני חורין". האם משפט זה רלוונטי לחיינו? מדוע?
- הכינו הצגה או פנטומימה, שתאפשר לקבוצות האחרות להבין איזה קטע קראתם ומה הערכים המרכזיים בו.

דף משימה לקבוצה מס' 2

- קראו בהגדה את ארבע הקושיות ששואל הילד (קטע המתחיל במילים: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?") ואת תשובת האב ("עבדים היינו לפרעה במצרים" ועד "הרי זה משובח")
 - דונו בשאלות הבאות:
 - ✓ מדוע דווקא הילד שואל את השאלות?
 - ✓ מהי המשמעות של כל שאלה?
 - ✓ תשובתו של האב "עבדים היינו", נועדה להבהיר את עיקרי החג. האם התשובה עונה על שאלות הילד? נמקו.
 - ✓ מהם הערכים המרכזיים העולים מתוך הקטעים?
 - ✓ מה הרלוונטיות של ערכים אלו לחיינו?
 - ✓
- הכינו הצגה או פנטומימה, שתאפשר לקבוצות האחרות להבין איזה קטע קראתם ומה הם הערכים המרכזיים בו.

דף משימה לקבוצה מס' 3

- קראו את החלק השלישי של ההגדה – המתחיל במילים "מעשה ברבי עקיבא ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה" ועד ל"ימות המשיח".
 - ✓ הבהירו לעצמכם: מה אמר כל אחד מהחכמים?
 - ✓ איזה תהליך התרחש על פי המדרש?
 - ✓ מדוע, לדעתכם, מופיע מדרש זה בהגדה?
 - ✓ מהם הערכים המרכזיים העולים ממנו?
 - ✓ מה מידת הרלוונטיות של ערכים אלו לחיינו?
- הכינו הצגה או פנטומימה, שתאפשר לקבוצות האחרות להבין איזה קטע קראתם ומה הם הערכים המרכזיים בו.

דף משימה לקבוצה מס' 4

- קראו את החלק המתחיל במילים "ברוך המקום ברוך הוא" ועד המילים "ובעבור זה – לא אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מונחים לפניך".
- כותב המדרש מתבסס על העובדה כי בתורה חוזרת המצווה לספר לבנים – פעמים מספר ובנוסח שונה. חז"ל ייחסו כל מקור לאחד מטיפוסי הבנים:
 - ✓ **החכם:** "כי ישאלך בנך מחר לאמור, מה העדות והחוקים והמשפטים, אשר ציוה ה' אלוקינו אתכם. ואמרת לבנך: עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ה' ממצרים ביד חזקה" (דברים ו', כ'-כ"א).
 - ✓ **הרשע:** "והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם, ואמרתם זבח- פסח הוא לה', אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים" (שמות י"ב, כ"ו-כ"ז).
 - ✓ **תם:** "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמור, מה- זאת, ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה' ממצרים מבית עבדים" (שמות י"ג, י"ד).
 - ✓ **ושאינו יודע לשאול:** "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים והיה לך לאות על ידיך ולזיכרון בין עיניך" (שמות י"ג, ח'-ט') (למען תהיה תורת ה' בפיך כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים).
- מדוע, לדעתכם, נבחרו דווקא ארבעה בנים: חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול? מה מייצג כל אחד מהם?
- מה ההבדל בין השאלה של כל אחד מהבנים והתשובה שניתנת לכל אחד מהם?
- על פי מה, לדעתכם, התאים המדרש את הפסוק לכל אחד מהבנים? האם הייתם מתאימים את הפסוקים באופן שונה?
- כיצד, לדעתכם, קשור מדרש זה להגדה של פסח?
- מהם הערכים המרכזיים המודגשים במדרש?
- הכינו הצגה או פנטומימה, שתאפשר לקבוצות האחרות להבין איזה קטע קראתם ומה הם הערכים המרכזיים בו.